

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
str. Alexandru Lăpușneanu, nr. 28, MD-2004,
mun. Chișinău, Republica Moldova

SESIZARE
PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

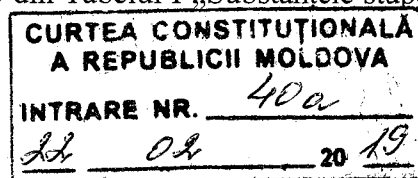
*depusă în conformitate cu prevederile art. 135 alin. (1) lit. a) din
Constituția Republicii Moldova, art. 25 lit. g.) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu
privire la Curtea Constituțională și art. 38 alin. (1) lit. g) și art. 39 din Codul Jurisdicției
Constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995*

I. AUTORUL SESIZĂRII

1. Nume, prenume   Vadim PISTRINCIUC
2. Funcția: Deputat în Parlamentul Republicii Moldova
3. Adresa: MD 2005, mun. Chișinău, str. Lomonosov 38/2, ap. 42
4. Tel.:   079422795;
5. E-mail   pistriniciuc@gmail.com

II. OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta sesizare are drept obiect de examinare verificarea constituționalității, prin prisma art. 1 alin. (3), art. 24 alin. (1), art. 28 și art. 54 alin. (2) și (4) din Constituția Republicii Moldova, a expresiei „*precum și consumul de droguri fără prescripția medicului*” din dispoziția normei de la art. 85 alin. (1) din Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (în continuare CCv. al RM), în partea în care vizează și consumul de marijuana, ca substanță stupefiantă, așa cum este ea definită în *Lista nr. 1. Substanțele stupefiante* din Tabelul I „Substanțele stupefiante

și substanțele psihotrope neutilizate în scopuri medicale”, aprobate prin Hotărîrea Guvernului nr. 1088/2004 „Cu privire la aprobarea tabelelor și listelor substanțelor stupefiante, psihotrope și precursorilor acestora, supuse controlului” (în continuare – *HG nr. 1088/2004*), și în *Lista substanțelor narcotice, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe, depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora*, aprobată prin Hotărîrea Guvernului nr. 79/2006 „Privind aprobarea Listei substanțelor narcotice, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora” (în continuare – *HG nr. 79/2006*).

III. EXPUNEREA PRETINSEI ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ADUSE ÎN SPRIJINUL ACESTEI AFIRMAȚII

1. Prevederile art. 85 alin. (1) din CCv al RM stabilesc răspundere contravențională pentru procurarea ori păstrarea ilegală, fără scop de înstrăinare, a drogurilor, precursorilor, etnobotanicelor și a analogilor acestora în cantități mici, precum și consumul de droguri fără prescripția medicului. Această formulă dispune inclusiv sancționarea contravențională a consumului de marijuana fără prescripția medicală, întrucât marijuana a fost inclusă în lista substanțelor stupefiante (narcotice) prin HG nr. 1088/2004 și menținută ca atare prin HG nr. 79/2006.

2. Conform art. 1 alin. (3) din Constituția Republicii Moldova, „(3) *Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.*”.

3. La articolul 22 din Declarația universală a drepturilor omului, *orice persoană, în calitatea sa de membru al societății, are dreptul la securitatea socială; ea este îndreptățită ca prin efortul național și colaborarea internațională, ținîndu-se seama de organizarea și resursele fiecărei țări, să obțină realizarea drepturilor economice, sociale și culturale indispensabile pentru demnitatea sa și libera dezvoltare a personalității sale.*

4. Corespunzător normei constituționale citate supra, cît și cadrului normativ internațional, dreptul individului de a decide acțiunile asociate cu corpul, sănătatea sau dezvoltarea sa fizică, precum și cu libertatea de a alege, la dorința sa, forma și mijloacele pe care le consideră acceptabile pentru sine în vederea relaxării și petrecerii timpului liber, constituie elemente constituente ale dreptului la libera dezvoltare a personalității. În limitele acestor drepturi, individul are dreptul de a decide în mod independent și individual care este cea mai bună activitate sau acțiune pentru sine.

5. Pentru a justifica ingerința în sfera autonomă de libertate a individului, statul trebuie să se bazeze mai degrabă pe eventualele consecințe periculoase pentru public, ce rezultă sau pot rezulta din acțiunile persoanei, decît din evaluarea unor astfel de acțiuni în sine. Consumul de marijuana nu este o acțiune care poartă un risc pentru societate sau pentru un interes public. O normă care sancționează o astfel de acțiune – care este orientată către sine, către propriul corp și nu produce consecințe periculoase pentru societate, nu are un scop legitim. Consumul de

marijuana poate afecta numai sănătatea consumatorului, care va fi responsabil personal pentru consecința survenită.

6. Cu toate acestea, marijuana nu creează un risc semnificativ pentru sănătatea persoanei. Pe baza autonomiei etice, o persoană nu este obligată să dovedească valoarea obiectivă a oricărei acțiuni întreprinse în cadrul propriei libertăți. Statul nu-i poate interzice persoanei activitățile care generează un risc pentru sănătatea umană proprie. Sancționarea juridică a consumatorului de marijuana numai în baza argumentelor moraliste și paternaliste încalcă dreptul persoanei la libera dezvoltare a personalității.

7. Pornind de la cele expuse supra, considerăm că sancționarea contravențională a consumului de marijuana contravine art. 1 alin. (3) din Constituție, în mod indirect, afectând și dreptul la viață și la integritate fizică și psihică (art. 24 alin. (1) din Constituție), precum și dreptul la viața intimă familială și privată (art. 28 din Constituție).

8. Art. 1 alin. (3) din Constituție garantează dreptul la libera dezvoltare a personalității, care, în primul rând, presupune dreptul la autodeterminare personală și autonomia persoanei. Aname personalitatea definește esența omului, indică asupra caracteristicilor sale individuale, care și îl diferențiază de alții. Dreptul la libera dezvoltare a personalității, în esența sa, este garanția fundamentală a drepturilor și libertăților omului, care protejează libertatea de a-și dirija viața de către persoana însăși și la discreția sa. Dreptul la libera dezvoltare a personalității umane protejează dreptul persoanei de a controla imaginea sa în fața societății, precum și libertatea sa de a acționa așa cum consideră necesar pentru dezvoltarea sa personală.

9. Consumul de marijuana fără prescripție medicală se desfășoară, în principal, în scop de relaxare, recreere și divertisment. Statele care au decriminalizat sau, după caz, au legalizat consumul de marijuana (ex. Georgia, Germania, unele state din Statele Unite ale Americii etc.), au recunoscut, în principiu, că utilizarea de marijuana în aceste scopuri se atribuie la domeniul protejat de dreptul la libera dezvoltare a personalității umane. Or, „dreptul la libera dezvoltare a personalității umane permite unei persoane să decidă fără interferențe din partea statului, în ce tip de activități de divertisment sau recreative aceasta se poate implica. Fără îndoială, activitatea umană de divertisment se încadrează în sfera autonomiei sale personale, respectiv, cuprinde și impactul individului asupra sa și, astfel, să se distreze și să primească plăcere, implicit se cuprinde în domeniul libertății sale de dezvoltare. Curtea Constituțională constată că dreptul unei persoane de a alege tipul dorit de relaxare și de a exercita activitatea corespunzătoare, inclusiv utilizarea de marijuana, este o zonă protejată de autonomia personală a individului” (Decizia Curții Constituționale a Georgiei №1/13/732 din 30 noiembrie 2017).

10. În context, menționăm că tot mai multe țări, printre care Australia, Austria, Belgia, Canada, Cehia, Danemarca, Finlanda, Georgia, Germania, Grecia, Israel, Italia, Luxemburg, Malta, Olanda, Norvegia, Polonia, România, Spania, Elveția, Turcia și cel puțin 29 state SUA, au decriminalizat consumul de cannabis sau a derivatelor acestuia în scopuri recreaționale sau medicale.

11. Întrucât, prin norma contestată, se sancționează consumul de marijuana, este evident că **suntem în prezența unei ingerințe a statului în sfera protejată de art. 1 alin. (3) din Constituție în partea ce vizează dreptul la libera dezvoltare a personalității umane.**

12. Conform art. 54 din Constituția Republicii Moldova,

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

13. Analiza normelor de mai sus, generează o concluzie certă - art. 54 din Constituție nu presupune **restrîngerea unor drepturi, ci restrîngerea exercițiului unor drepturi.**

14. Așa cum este prevăzut și în alin. (1) al art. 54 din Constituție, restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți presupune existența unei serii de condiții. Astfel, restrîngerea exercițiului unor drepturi și al unor libertăți se poate dispune doar dacă:

1) **este dispusă numai prin lege;**

2) nu este una arbitrară. Legiuitorul a prevăzut că pot fi operate restrîngeri **numai dacă ele sunt necesare într-o societate democratică – necesare pentru interesele:**

- securității naționale;
- integrității teritoriale;
- bunăstării economice a țării;
- ordinii publice;
- în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor;
- protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane;
- împiedicării divulgării informațiilor confidențiale;
- garantării autorității și imparțialității justiției

3) **măsura este proporțională cu scopul (interesul) care a determinat-o;**

4) **nu aduce atingere existenței dreptului sau a libertății.** Această condiție subliniază caracterul eminent temporar al restrîngerii exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți. O restrîngere permanentă s-ar confunda, practic, cu eliminarea aceluși drept.

15. O condiție impusă de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, atunci cînd vorbim despre restrîngerea drepturilor și libertăților persoanei **este condiția proporționalității.** Astfel, restrîngerea trebuie să fie proporțională scopului urmărit. Jurisprudența recentă a Curții conține soluții care ne conduc la formularea unui principiu în materie: *proporționalitatea între ingerința produsă și scopul urmărit presupune determinarea existenței unei nevoi sociale imperioase care*

a impus-o. Interesele în prezență nu sunt numai cele ale individului, ci apărarea acestora presupune luarea în considerare a unor scopuri sociale.

Prin urmare, restrângerea dreptului de consum al marijuanei, adică restrângerea dreptului la libera dezvoltare a personalității umane, pe lângă faptul că este prevăzută de lege, trebuie să răspundă și celorlalte condiții prevăzute de Constituție pentru ca restrângere exercițiului unui drept să corespundă rigorilor constituționale, și anume:

- să fie necesară în societate, adică să corespundă cel puțin unuia din interesele numite la art. 54 alin. (2) din Constituție;
- să fie proporțională scopului (interesului care a determinat-o);
- să nu aducă atingere existenței dreptului, în speță – dreptului la libera dezvoltare a personalității umane.

16. Astfel, Statul intervine în libertatea omului (în oricare dintre drepturile sale) numai în cazurile în care această intervenție este inevitabilă și doar în măsura în care aceasta este necesară în mod obiectiv. Aceasta este ordinea constituțională a oricărui stat de drept. Totodată, pentru a justifica o intervenție în dreptul la libera dezvoltare a personalității umane, este necesar să se respecte principiul proporționalității. Una dintre cerințele principiului proporționalității este ca restricția legislativă să fie utilă și necesară pentru atingerea interesului public semnificativ (legitim). În același timp, intensitatea restricției dreptului trebuie să fie proporțională obiectivelor publice trasate. Este imposibilă atingerea unui scop legitim pe seama restricționării abuzive a drepturilor omului.

17. Respectiv, în baza celor spuse, solicităm Curții să stabilească dacă sancționarea contravențională a marijuanei este determinată de un scop legitim și, dacă da – reprezintă aceasta o restricție proporțională a dreptului la libera dezvoltare a personalității umane în raport cu eventualele scopuri legitime existente. Urmează să se stabilească dacă norma vizată, în partea în care se referă la marijuană ca obiect material al ei, reprezintă ea un echilibru just între interese legitime opuse.

18. Convenția ONU din 1988 privind lupta împotriva traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope obligă statele semnatare, inclusiv Republica Moldova, să lupte împotriva traficului de droguri și să instituie răspundere penală pentru acțiuni de promovare sau asociate traficului de droguri. În Convenție se statuează că traficul de droguri aduce profit financiar grupărilor criminale transnaționale, fapt ce subminează economia legală, stabilitatea, securitatea și suveranitatea statelor. Totuși, nici o normă din convenția numită nu impune incriminarea consumului de droguri –

„Art. 36. Dispoziții penale

1. Sub rezerva dispozițiilor sale constituționale, fiecare parte va adopta măsurile necesare, pentru ca cultura, producția, fabricația, extractia, prepararea, deținerea, oferirea, punerea în vânzare, distribuirea, procurarea, vânzarea, livrarea, indiferent sub ce formă, mijlocirea, trimiterea, expedierea prin tranzit, transportul, importul și exportul stupefiantelor, care nu sunt conforme cu dispozițiile prezentei Convenții, sau orice alt act care, după avizul părții amintite, ar fi contrariu dispozițiilor prezentei Convenții, să constituie infracțiuni, pasibile de pedeapsă dacă s-au comis în mod intenționat, și pentru ca infracțiunile grave să fie pasibile de o pedeapsă adecvată, și anume de pedepse cu închisoarea sau cu alte pedepse privative de libertate.”.

În context punem în evidență că, contravenția este în sine o mini-infracțiune – art. 10 din CCv al RM: *Constituie contravenție fapta – acțiunea sau inacțiunea – ilicită, cu un grad de pericol social mai redus decât infracțiunea, săvârșită cu vinovăție, care atentează la valorile sociale ocrotite de lege, este prevăzută de prezentul cod și este pasibilă de sancțiune contravențională.*

De asemenea, Curtea Europeană a Drepturilor Omului atunci când examinează respectarea drepturilor omului în proceduri contravenționale, tratează răspunderea contravențională și contravenția prin prisma aceluiași principii și rigori impuse procedurilor penale și infracțiunii.

Astfel, aplicarea răspunderii contravenționale, ca o formă atenuată a răspunderii penale, pentru consumul de droguri, inclusiv de marijuana, nu este justificat de Convenția din 1988.

19. Trebuie remarcat, că extragerea din circuitul legal al unui sau altui produs/substanță, nu poate constitui în sine un scop/interes legitim. Prevenirea răspândirii de marijuana, precum și a medicamentelor, ar trebui să fie legată de întreținerea sănătății umane, ordinea și securitatea publică.

20. Chiar dacă, *lato senso*, marijuana reprezintă un potențial pericol pentru sănătatea umană, constatările practicii medicale mondiale demonstrează că gradul de deteriorare a sănătății depinde de caracteristicile individuale ale fiecărui consumator, starea generală de sănătate, cât și de perioada de timp în care a avut loc consumul acestei substanțe. Chiar dacă, utilizarea marijuanai poate afecta negativ sănătatea umană, riscul consumului de marijuana este mai mic în comparație cu prejudiciul determinat de droguri dure.

21. În cazul examinării unei sesizări similare de către Curtea Constituțională a Georgiei, toți experții audiați de Curte au subliniat că prejudiciul pentru sănătatea umană, cauzat în urma consumului de marijuana este mai mică, decât prejudiciul cauzat sănătății umane ca urmare a consumului de droguri grele. Totodată, abuzul de alcool și țigări poate genera consecințe mai periculoase decât marijuana. După cum a menționat expertul D. Andguladze, „Marijuana, spre deosebire de alte medicamente, nu provoacă dependență fizică ... în cazul abuzului de alcool, pot surveni consecințe fizico-psihice și juridice nu mai puțin complexe” (Decizia Curții Constituționale din Georgia №1/4/592 din 24 octombrie 2015, §79).

22. Reglementarea substanțelor stupefiante, inclusiv a marijuanai, servește scopului de protecție a sănătății umane și ordinii publice. Cu toate acestea, concomitent, este necesar să se evalueze cum și în ce aspect este atins scopul respectiv prin incriminarea contravențională a consumului de marijuana fără prescripția medicului. Or, în context, trebuie să subliniem că legislația națională în vigoare nu diferențiază tipurile de răspundere în funcție de tipul substanțelor narcotice – obiect al infracțiunilor/contravențiilor prevăzute. Legislația statelor precum Germania, Olanda, Italia, Spania, Elveția, specifică o pedeapsă destul de severă pentru producerea și distribuția drogurilor „puternice” (heroina, cocaina, opiumul etc.) și măsuri mai puțin dure pentru faptele care implică substanțe narcotice „ușoare” (marijuana, hașișul etc.).

23. În context, sunt relevante constatările studiului „Practica judiciară de examinare a infracțiunilor și contravențiilor privind circuitul ilegal de droguri fără scop de înstrăinare”, realizat în anul 2017 de asociația obștească „Promo-LEX”, conform căreia, în Republica Moldova, cantitățile stabilite de către Guvern ca fiind mari, reprezintă în fond cantități mici, dacă

am lua în comparație cu practica de determinare a proporțiilor din alte state. Limita de jos pentru proporțiile mari de hașiș, spre exemplu, sunt de 50 ori mai mari în Republica Moldova, decît cele valabile în Federația Rusă. Astfel, pedeapsa cu închisoarea în Republica Moldova poate fi aplicată inclusiv pentru procurarea sau păstrarea a 2 grame de cannabis sau 0,5 grame de hașiș.

24. În ceea ce privește securitatea publică ca scop legitim – aceasta trebuie examinată prin prisma a două aspecte:

- 1) cît de mult, faptul aflării sub influența consumului de marijuana crește riscul de încălcare a securității și ordinii publice;
- 2) cît de realist este faptul că necesitatea de consumare a marijuanaei va determina consumatorul să încalce ordinea publică.

25. Nu există vreun studiu care ar determina cert legătura direct proporțională dintre consumul de marijuana/necesitatea consumatorului de a consuma marijuana și riscul încălcării ordinii publice.

26. În cazul Georgiei, la data examinării unei sesizări similare, experții invitați la examinarea sesizării nu au putut face afirmații pozitive în acest sens, or, experiența fiecăruia demonstra contrariul sau era insuficientă. Astfel, doi dintre ei – medicii Inga Panchulidze și Gvantsa Piralashvili au confirmat că, de obicei, consumul de marijuana nu determină un comportament agresiv al clienților lor. În cazuri rare – consumul de forme atipice de marijuana, poate dezvolta stări de psihoză, totuși, aceasta nu reprezintă un efect tipic care însoțește consumul de marijuana (Decizia Curții Constituționale a Georgiei nr. 1/3/1282 din 30 iulie 2018, §21)

27. Unii ar putea invoca, că, consumul de marijuana poate crește numărul accidentelor rutiere. Dar, Legiuitorul a pus în aceeași linie de risc starea de ebrietate produsă de alcool cu cea produse de alte substanțe, inclusiv stupefiante, inclusiv marijuana, stabilind aceeași sancțiune contravențională pentru astfel de fapte - *conducerea navelor de către persoane aflate în stare de ebrietate produsă de alcool sau de alte substanțe* (art. 199 alin. (1) din CCv al RM); *conducerea și/sau dirijarea aeronavei de către pilot, îndeplinirea atribuțiilor de serviciu de către însoțitorul de bord, de către controlorul de trafic aerian sau de către tehnician în stare de ebrietate ori sub influența drogurilor* (art. 220⁵ din CCv al RM); *portul armelor letale și/sau neletale supuse autorizării în stare de ebrietate produsă de alcool sau de alte substanțe* (art. 361 alin. (5) din CCv al RM) etc.

28. În speța examinată de Curtea Constituțională a Georgiei, la examinarea cauzei a fost invitat șeful-adjunct al Centrului de Informare (Management) Departamentul informațional-analitic al Ministerului Afacerilor Interne al Georgiei, Giorgi Kavelashvili, care a prezentat un studiu potrivit căruia, din iulie 2017 pînă la data examinării sesizării – 30 iulie 2018, circa 2,095 persoane care au comis careva infracțiuni erau și consumatori ai substanței de tetrahidrocannabinol. Totuși, studiul nu a stabilit faptul aflării persoanelor sub influența substanței stupefiante „marijuana” la momentul săvîrșirii infracțiunilor respective. Prin urmare, nu este stabilit că, anume consumul de marijuana a provocat consumatorii la săvîrșirea altor infracțiuni. Ca urmare, nu a fost confirmat în mod cert că utilizarea de marijuana provoacă direct comiterea altor infracțiuni de către consumatori. Respectiv, Curtea Constituțională a Georgiei a relevat că

ea nu a fost convinsă de faptul că raportul de cauzalitate dintre fapta infracțională și consumul de marijuana este mai frecvent și mai sever, decât în cazul stării de ebrietate produse de alcool, spre exemplu (Decizia Curții Constituționale a Georgiei nr. 1/3/1282 din 30 iulie 2018, § 21, 22).

29. Specialiștii care au participat la examinarea sesizării respective de către Curtea Constituțională a Georgiei au confirmat că utilizarea de marijuana poate crea dependență numai în cazul utilizării sale pentru o lungă perioadă de timp și în cantități mari. Periodic, utilizarea sa în cantități relativ mici, de regulă, nu provoacă deprindere, dependență (Decizia Curții Constituționale a Georgiei nr. 1/3/1282 din 30 iulie 2018, § 23).

30. Pentru comparație, este relevant regimul alcoolului, care, în cazul utilizării pentru o lungă perioadă de timp și în cantități mari, poate provoca dependență - alcoolismul. Cu toate acestea, practica consumului de alcool este răspândită pe larg în societate, atât în scopuri culturale, cât și/sau de divertisment. În cazul alcoolului, Legiuitorul de asemenea a stabilit anumite restricții/ingerințe în modul de exercitare a dreptului persoanei de a consuma alcool, cât și în partea ce vizează circulația alcoolului, totuși, Legiuitorul nu a limitat sau, și mai rău, nu a anulat acest drept al persoanei.

31. Deci, la fel ca în cazul alcoolului, în cazul consumului de marijuana, concluzia că încetarea utilizării de marijuana ar duce la formarea de abinență este o concluzie exclusiv ipotetică. Cu atât mai speculativă este ideea privind posibilitatea comiterii unei infracțiuni în scopul obținerii de marijuana de către o persoană aflată în stare de abinență. În consecință, se conchide cert că, interzicerea consumului de marijuana nu servește ca o măsură de prevenție pentru comiterea de contravenții, inclusiv nici pentru prevenirea comiterii de contravenții de către consumatorii de marijuana.

32. Conform unor abordări stereotipice, consumul de marijuana este o prefață la consumul de droguri mai puternice. Totuși, în prezent nu există studii care ar confirma cu certitudine acest fapt. La etapa examinării acestui subiect de către Curtea Constituțională a Georgiei, experții invitați la ședința Curții, Inga Panchulidze și Gvantsa Piralashvili, au prezentat pentru exemplificare, datele unui studiu realizat în Statele Unite ale Americii, conform cărora, 93% dintre consumatorii diferitor tipuri de droguri au menționat că marijuana a fost primul drog folosit. Totodată, tot aceștia au afirmat că, înainte să înceapă să consume marijuana, ei au consumat alcool și tutun (Decizia Curții Constituționale a Georgiei nr. 1/3/1282 din 30 iulie 2018, §25). Prin urmare, cercetarea prezentată nu susține o legătură directă între consumul de marijuana și alte droguri puternice, iar sancționarea contravențională a consumului de marijuana nu reprezintă o măsură de prevenție pentru consumul altor droguri mai grele.

33. Având în vedere cele menționate anterior, interzicerea utilizării marijuana nu este un mijloc adecvat pentru prevenirea utilizării altor droguri.

34. Pe baza celor menționate mai sus, putem considera în mod justificat că sancționarea contravențională a consumului de marijuana ar fi un instrument adecvat numai pentru atingerea obiectivului legitim de a proteja sănătatea consumatorilor și a societății sale. Totuși, raportînd această măsură/ingerință la valoarea dreptului la libera dezvoltare a personalității umane,

considerăm că nu este asigurată proporționalitatea/echilibrul între scopul legitim urmărit și ingerința în dreptul consacrat chiar în art. 1 al Constituției Republicii Moldova. În vederea protejării sănătății consumatorilor și a societății, ar putea fi întreprinse alte măsuri mult mai eficiente și proporționale pentru asigurarea prevenției, decât măsurile punitive. În acest sens, o soluție ar fi implementarea față de consumul de marijuana a aceleiași abordări care este manifestată față de consumatorul de alcool.

35. Totuși, cât de necesară este sancționarea contravențională a consumului de marijuana, ca măsură de protecție a sănătății individului (consumatorului), cât și ca măsură de protecție a sănătății publice?

Necesitatea ingerinței statului pentru protecția sănătății consumatorului de marijuana

36. De regulă, în vederea protejării vieții și sănătății persoanelor, în sarcina statului sunt puse multe obligații pozitive, atât legislative, cât și de alt ordin, care, totuși, au limite reduse. Statul trebuie să respecte autonomia persoanei, libera ei alegere, stilul său de viață și să nu interfereze cu ea (să nu manifeste nici o ingerință în ea), cu excepția cazului în care există un risc real de încălcare a drepturilor și libertăților altor persoane sau a intereselor publice. Autonomia persoanei vizavi de sănătatea sa, dreptul de a decide în acest sens sunt consacrate chiar în Constituție - art. 24 alin. (1), art. 28. Prin urmare, cu atât mai mult ingerința este nejustificată și excesivă atunci când este vorba despre fapte contravenționale care cauzează prejudicii exclusiv pentru sine.

37. În condițiile reglementării faptului că persoana poate să mănânce, să bea, să fumeze, stabilirea unui tip răspundere juridică pentru aceste acțiuni cu siguranță este o formă de intervenție în sfera autonomiei personale protejate, care se poate face numai pentru a proteja interesul public. Or, anume această abordare o manifestă statul prin regimul reglementat pentru alcool sau tutun. Stabilirea unei pedepse pentru daune aduse propriei sănătăți este o formă de paternalism manifestat de către stat, care nu este compatibil cu o societate liberă, democratică în care primează conceptul drepturilor și libertăților persoanei.

38. Pornind de la cele expuse supra, precum și avînd în vedere că, consumul de marijuana nu este direct determinant pentru cauzarea de prejudicii grave pentru sănătatea consumatorului, considerăm că statul, în acest caz, nu are nici o obligație pozitivă de a proteja oamenii de la cauzarea unui astfel de prejudiciu adus sie însuși, prin declararea consumului de marijuana ca fiind o acțiune ilegală. Aceasta reprezintă o ingerință excesivă în dreptul la libera dezvoltare a personalității umane, care nu este justificată de interesele legitime destinate. Reglementarea de la art. 85 alin. (1) din CCv al RM, în sensul în care sancționează consumul de marijuana fără prescripția medicală, nu asigură un echilibru juridic între dreptul la libera dezvoltare a personalității umane și scopul de a proteja sănătatea acestor consumatori, ca scop legitim.

Necesitatea ingerinței statului pentru protecția sănătății publice

39. Conform unor opinii, la fel, stereotipice, consumul de marijuana ar putea servi la crearea unei cereri pe piață pentru aceasta. Astfel, acțiunile tuturor consumatorilor luați împreună ar reprezenta un pericol, contribuind la traficul de droguri. Subsidiar, se consideră că legalizarea consumului de marijuana ar favoriza creșterea numărului de consumatori în societate. Prin urmare, conform aceluiași opinii, vor crește riscurile de sănătate publică. Totuși, considerăm că astfel de abordări sunt absolut nejustificate, or, cercetările medicale moderne și evaluările în domeniul consumului de marijuana au constatat că utilizarea de marijuana nu produce efecte atât de distructive și dăunătoare pentru sănătatea umană, cum se percepea în urmă cu câțiva ani și că încă mai există stereotipuri eronate și exagerate vizavi de marijuana. Trebuie luate în considerație și cele mai recente tendințe internaționale în domeniu – experiența altor state care au dezincriminat consumul de marijuana, iar, în unele cazuri, l-au și legalizat. Aceste experiențe relevă în mod clar că plasarea marijuanei în circuitul legal prin intermediul unor reglementări legislative corespunzătoare nu au avut rezultate negative nici în ce privește creșterea numărului de consumatori de marijuana, precum nici în ce privește înrăutățirea stării sănătății publice sau a ordinii publice. Astfel, în Canada, spre exemplu, numărul consumatorilor de marijuana după legalizare este același – 15% din populația mai mare de 15 ani. În pofida speculațiilor exagerate manifestate în societatea canadiană după legalizarea consumului de marijuana, potrivit organizației de stat Statistics Canada, la trei luni după legalizare, aproximativ 4,6 milioane de persoane, sau 15% dintre canadieni de peste 15 ani, au consumat cannabisul cel puțin o dată. Acesta este același indicator ca și înainte de legalizare.¹

40. În contextul interesului/scopului legitim de protecție a sănătății publice, menționăm că, la cea de-a patruzecia reuniune a Comitetului de experți privind dependența de droguri al Organizației Mondiale a Sănătății, care a avut loc în perioada 4-7 iunie 2018, a fost convocată o sesiune specială dedicată evaluării prealabile a substanțelor legate de cannabis și cannabisului. În raportul respectivei reuniuni a Comitetului de experți privind dependența de droguri, s-a relevat următoarele: Dovezile prezentate Comitetului nu au indicat faptul că planta de cannabis și rășina de cannabis au fost susceptibile de a produce efecte negative similare celorlalte substanțe din lista IV la Convenția unică asupra stupefiantele din 1961. Includerea cannabisului și a rășinii de cannabis în lista a-IV ar putea să nu fie în corespundere cu criteriile de includere în Schema IV. Comitetul a concluzionat că există suficiente dovezi pentru a recomanda o revizuire critică a plantei de cannabis și a rășinii de cannabis la o reuniune viitoare a ECDD și pentru a explora în continuare adecvarea planificării lor actuale în cadrul Convenției din 1961².

41. Situația cannabisului și a rășinei de cannabis a fost pusă în discuție și la cea de-a 41-a sesiune a Comitetului de experți privind dependența de droguri al Organizației Mondiale a Sănătății³. Ulterior, în continuarea constatărilor din 2018, în ianuarie 2019, Organizația Mondială a Sănătății a continuat în demersurile sale și a recomandat Organizației Națiunilor Unite să elimine marijuana și componentele-cheie ale acesteia din lista celor mai nocive substanțe stupefiante.

¹ <https://esquire.ru/articles/83202-issledovanie-kanadcy-ne-stali-upotrebyvat-bolshe-marihuany/?fbclid=IwAR0kC2IKGqoHz9D744us5Q0hInDh8SspbWsm9loBybaHJ9ONK1xvC94B4e6s>

² Raportul celei de-a patruzecia reuniune a Comitetului de experți privind dependența de droguri al Organizației Mondiale a Sănătății, din 4-7 iunie 2018, §7.20.

<https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/279948/9789241210225-eng.pdf?ua=1>

³ https://www.who.int/medicines/access/controlled-substances/Provisional_41stECDDagenda.pdf?ua=1

Actualmente, canabisul se află în pe lista IV a Convenției unice asupra stupefiantele din 1961. Această listă conține substanțele care fac obiectul celui mai strict control și care sunt considerate inacceptabile în scopuri terapeutice. Organizația Mondială a Sănătății propune eliminarea acesteia din lista IV și trecerea canabisului în lista I. Proprietățile terapeutice ale marijuanei au forțat oamenii de știință să își reconsidere atitudinea față de ea. Comisia ONU pentru stupefiante va lua în considerare schimbarea statutului de canabis pînă în 2020.⁴

42. Consumul ilegal, achiziționarea, fabricarea sau vânzarea de stupefiante sunt acțiuni ce implică riscuri de conținut și de calitate complet diferite. Anume din acest motiv și sancțiunile stabilite de lege împotriva vânzătorului, cumpărătorului și persoanei care stochează droguri – trebuie să fie diferite. Responsabilitatea stabilită pentru fiecare dintre ei trebuie să reiasă din rolul fiecăruia în traficul de droguri, vinovăția, iar cînd rolul persoanei este mic, nesemnificativ, atunci și pericolul creat prin această acțiune este nesemnificativ, inclusiv asupra sănătății publice. În acest context, consumul de substanțe stupefiante, în special de marijuana, spre deosebire de alte acțiuni sancționate contravențional de norma vizată (procurarea, păstrarea ilegală) **nu creează un risc ipotetic de vânzare sau o altă formă de circuit al acestor substanțe, ceea ce, în consecință, ar presupune un pericol imediat pentru sănătatea altora. **Întrucît prezenta sesizare se limitează la consumul de marijuana, afirmația că această acțiune ar pune în pericol sănătatea altora nu este acoperită nici măcar teoretic, iar dacă și există ceva care se supune unui risc real și imediat, atunci aceasta este numai și numai starea de sănătate a persoanei care folosește această substanță.****

43. Prin sancționarea contravențională a consumului de marijuana fără prescripția medicului, nu este asigurat un raport rezonabil de proporționalitate între calificarea acțiunii respective în calitate de contravenție și prevenirea pericolului care poate apărea pentru interesele legitime menționate mai sus – protecția sănătății individului (consumatorului), cît și protecția sănătății publice. Această reglementare nu creează un echilibru juridic între dreptul la libera dezvoltare a personalității umane și interese legitime declarate supra.

44. Una dintre principalele funcții ale Curții Constituționale este asigurarea supremației Constituției în domeniul drepturilor omului, o funcție indisolubil legată de valori durabile și permanente constituționale - democrația, demnitatea umană, justiția, prin promovarea toleranței și a umanității. În acest sens solicităm Curții să examineze prezenta solicitare de o manieră care să contribuie nu numai la dezvoltarea progresivă a justiției, dar și a societății, or, oamenii ar trebui să se bucure de rezultatele pozitive ale gîndirii progresive și umane, ale dezvoltării societății și statului.

45. Legea fundamentală a statului stabilește drepturile și libertățile fundamentale ale omului, este un organism viu, cu conținut juridic, care este în continuă evoluție, în conformitate cu realitățile și provocările existente în țară, cum ar fi cerințele moderne și tendințele în dezvoltare a dreptului internațional în domeniul drepturilor omului. Astfel, urmează a fi respectat un principiu

---

⁴ <https://www.marijuanamoment.net/read-the-world-health-organizations-marijuana-rescheduling-recommendations/>

fundamental al cadrului normativ internațional în domeniul drepturilor omului are statuează că, **la explicarea/interpretarea prevederilor referitoare la drepturile omului, limitele trebuie să se explice în sens larg, iar normele referitoare la restricții – în sens îngust**, pentru a reduce la minimum ingerințele arbitrare și ilegale ale statului în aceste drepturi.

IV. EXPUNEREA CERINȚELOR AUTORULUI:

46. În contextul celor expuse supra, în temeiul prevederilor art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, art. 25 lit. g.) din Legea nr. 317/1994 cu privire la Curtea Constituțională și art. 38 alin.(1) lit. g) și art. 39 din Codul Jurisdicției Constituționale nr. 502/1995, precum și avînd în vedere că:

- **libertatea dezvoltării personalității umane este un drept constituțional care reglementează libertatea persoanei inclusiv de a alege acțiunile îndreptate spre propria persoană;**
- **consumul de marijuana este o acțiune îndreptată exclusiv spre persoana celui care consumă această substanță;**
- **nu este asigurată proporționalitatea și echilibrul între ingerința statului în dreptul la libertatea de dezvoltare a personalității și eventualele interese/scopuri legitime urmărite prin norma care sancționează contravențional consumului de droguri fără prescripția medicului,**

SOLICIT:

- 1) **admiterea prezentei sesizări spre examinare;**
- 2) **exercitarea controlului constituționalității și declararea neconstituțională a textului „precum și consumul de droguri fără prescripția medicului” din norma de la art. 85 alin. (1) din CCv al RM, în partea în care se referă la consumul de marijuana fără prescripția medicului.**

V. Semnătura

Deputat în Parlament

Vadim PISTRINCIUC

Vadim Pistrinciuc
